

Makalenin geliş tarihi: 18.04.2019

1.Hakem rapor tarihi: 17.06.2019

2.Hakem rapor tarihi: 06.05.2019

Makalenin yayına kabul tarihi: 01.08.2019

EĞİTİM BİLİŞİM AĞI (EBA)'NDAKİ SÖZCÜK ÖĞRETİMİNE YÖNELİK İÇERİKLER ÜZERİNE BİR ARAŞTIRMA

Aslı MADEN (*)

Öz

Günümüzde geleneksel sınıf ortamlarının yanında internet tabanlı (e) eğitim ortamları da aktif biçimde kullanılmaktadır. E-öğrenme ortamlarında, öğrenciler konuyu öğrenmek için farklı özelliklere sahip elektronik materyalleri kullanma fırsatı bulmaktadırlar. Elektronik materyaller, farklı özelliklere sahip öğrencilere eşit öğrenme fırsatları sunabilmekte, öğrencilerin motivasyonlarını artırmakta, aktif ve somut öğrenmelerine yardımcı olmaktadır. Ülkemizde de e-öğrenme materyali olarak Eğitim Bilişim Ağı (EBA) yaygın biçimde kullanılmaktadır. Araştırmada, Eğitim Bilişim Ağı üzerinde kullanılan sözcük öğretimine yönelik içeriklerin incelenmesi amaçlanmıştır. Bu doğrultuda, EBA içerik modülündeki ortaokul düzeyine yönelik hazırlanmış içerikler tespit edilmiş, tasnif edilmiş ve değerlendirilmiştir. Araştırmada, nitel araştırma yaklaşımı benimsenmiştir. Çalışmanın örneklemini, EBA içerik modülünde yer alan içerik türleri arasından doğrudan sözcük öğretimi ile ilgili olan video, infovideo, görsel, infografik ve doküman türü ürünler oluşturmaktadır. Örneklem EBA eğitim platformuna 2012 yılından 2018 yılına kadar yüklenmiş içeriklerle sınırlandırılmıştır. Araştırma verilerinin toplanmasında doküman incelemesi tekniği kullanılmıştır. Sonuç olarak, Eğitim Bilişim Ağı üzerinden sözcük öğretimine yönelik doküman, video, görsel, infovideo ve infografik türlerinde içeriğin kullanılabilirliği, ancak bu içeriklerin ortaokul Türkçe dersi ile içeriklerin sadece %8,53'üne denk geldiği tespit edilmiştir. Bununla birlikte sözcük öğretimi ile ilgili en çok doküman türünde içerik portala yüklenmiştir. Ayrıca, sözcük öğretimi ile ilgili içerikler arasında izlenmeyen yani kullanılmamış bir içeriğin olmaması da araştırmanın önemli sonuçlarındandır.

Anahtar Kelimeler: Sözcük öğretimi, söz varlığı, Türkçe dersi, EBA, içerik.

*) Dr. Öğr. Gör., Giresun Üniversitesi, Türk Dili Bölümü, Güre Yerleşkesi/Giresun
(e-posta: asli.maden@giresun.edu.tr). ORCID ID: <https://orcid.org/0000-0002-3336-0198>

A Research on Contents Related to Teaching Vocabulary in the Education Informatics Network (EIN)

Abstract

Today, apart from classes with traditional course environments, network (web) based education has been seen. In e-learning environments, the students have lived with different electronic materials. Electronic materials; provide equal opportunities, and increase learning motivation, enable active learning and achieve concrete learning. Education Informatics Network (EIN) is used as a network (web) based education material in our country. In this research, it is aimed to investigate the contents related to teaching vocabulary in the Education Informatics Network (EIN) content module. With this aim in mind, contents related to secondary school Turkish teaching vocabulary have been identified, categorized and evaluated. In the research, is used the qualitative research methods. The sample of the study consists of the contents related to the secondary school Turkish teaching vocabulary (document, video, visual, infovideo and infographic), which has been uploaded to the EIN content module from 2012 to 2018. The contents in the sample were accessed over the internet and classified according to the research purpose. As a result of this research, it has been determined that the content of document, video, visual, infovideo and infographic types can be used for teaching word on the Education Informatics Networks, but these contents correspond to only 8,53% of the content with the secondary school Turkish course. However, most document type content of related to teaching vocabulary has been uploaded to the portal. In addition, there is no content that has not been viewed among content related to teaching vocabulary. This is also an important result of the research.

Keywords: *Teaching vocabulary, vocabulary, Turkish course, EIN, content.*

Giriş

İyi bir ifadenin duygu ve düşünceleri eksiksiz biçimde alıcıya ulaştırabilmesi gerekir. Bunun için de dil bilgisi ile birlikte şüphesiz yeterli ve zengin bir sözcük hazinesine sahip olunmalıdır. Aksi takdirde ifadeler eksik ve kusurlu olacaktır. İletişimin kurulabilmesinde ve düşüncelerin karşı tarafa aktarılmasında seçilen sözcükler önem arz eder (Ağca, 1999; Budak, 2000; Özdemir, 1978; Kaplan, 1996; Akarsu, 1998; Yalçın ve Özek, 2006). Bir başka ifade ile bireyin yaşadığı dünyayı ne şekilde anlamlandıracağını bildiği ve kullandığı sözcükler belirler.

Sözcük, Türkçe Sözlük'te (2011) “anamlı ses ya da ses birliği, söz” olarak tanımlanmaktadır. Korkmaz'a (2010:100) göre ise “(kelime karşılığı ile) bir veya birden çok heceli ses öbeklerinden oluşan, aynı dili konuşan kişiler arasında zihinde tek başına kullanıldığında belli bir kavrama karşılık olan somut veya belli bir duygu ve düşünceyi yansıtan soyut yahut da somut ve soyut kavramlar arasında ilişki kuran dil birimidir.” Bu itibarla sözcüğün dilin en küçük anlamlı birimi ve dilin temel unsuru olduğu değerlendirilebilir.

Zira en etkili iletişim aracı olan dilin zengin ve güçlü oluşuna, aynı zamanda dili kullanan insanların anlam ve düşünce dünyasının zenginliğine de sözcükler üzerinden karar verilebilir. Anlama ve anlatma ihtiyacının karşılanabilmesi için bireyin yeteri kadar sözcüğü bilmesi ve anlamını bilip kullanabildiği sözcük ve söz öbeklerinden oluşan söz varlığını geliştirmesi zorunludur.

Söz varlığını zenginleştirme hem bireyin iletişim sürecinde başarılı olması hem de düşünce dünyasının gelişmesi için önem taşır. Zira insanın sözcüklerle düşündüğü unutulmamalıdır. Tüm bu gerekçelerle, sözcük öğretimi okuma ve dinleme ile konuşma ve yazma öğretiminde etkili bir konudur. “Öğrencilerin okuduklarını ve dinlediklerini anlamaları, kelimeleri doğru anlamlandırmalarına bağlıdır. Kelime dağarcıkları zengin kişilerin konuşma ve yazma becerilerini daha etkili işletmeleri doğaldır. Ayrıca kelime dağarcığının zenginliği öğrencilerin diğer derslerdeki başarısına da etki eder. Dolayısıyla özellikle anadili ders kitaplarında öğrencilerin kelime dağarcıklarını geliştirmeye yönelik çalışma ve alıştırmaların üzerinde durulmalı, bu çalışmalara önem verilmelidir. Türkçe eğitimin amaçlarından birinin; türlü etkinlikler yoluyla öğrencilerin sözcük dağarcıklarını geliştirmek olması da ders kitaplarında kelime dağarcığını geliştirme çalışmalarına önem verilmesi gerektiğinin başka boyutudur” (Koçkaya, 2014: 29).

Sözcük öğretimi, okul öncesinde ailede başlayan ilkokuma ve yazma süreci ile birlikte şekillenen bir temele sahiptir. İlkokul ve ortaokuldaki Türkçe derslerinde örnek metinlere bağlı olarak, öğrencinin yeni sözcükleri, anlam, yapı ve söz grupları içerisinde farklı bağlamlarda görmesi ve kavrayarak söz varlığına dâhil etmesi hedeflenmektedir. Söz varlığı bir milletin düşünce dünyasını ve kültürel geçmişini de içermektedir. Bu nedenle sözcük öğretimi planlı bir şekilde yapılmalı ve tüm derslerde dikkate alınmalıdır. Ancak Türkçe derslerinde zengin metin örnekleri ve alıştırmalarla öğrencinin belirli sistem dâhilinde söz varlığını geliştirmesine çalışılmalıdır. Bahsedildiği gibi Türkçe derslerinde sözcük öğretimi ve söz varlığını geliştirme hususu öncelik arz eden hedefler arasında yer almaktadır. Söz gelimi; 2018 Türkçe Dersi Öğretim Programında “okuduğu, dinlediği/ izlediğinden hareketle, söz varlığını zenginleştirerek dil zevki ve bilincine ulaşmalarının; duygu, düşünce ve hayal dünyalarını geliştirmelerinin sağlanması” (MEB, 2018: 8) şeklinde bir özel amacın yer alması ve 2006, 2015, 2017 programlarında da aynı şekilde uygulanmış olması bunu kanıtlamaktadır.

Sözcük öğretimi “yalnızca sözlüğe bakarak oradan kelimelerin anlamlarını alıp yeni cümleler oluşturma çabası değil, sözcüklerin taşıdığı anlamları içselleştirme işidir. Sözcük öğrenme süreci karmaşık bir alan olarak, kavramlar arasında ilişkiler kurmaya, kavramların organize edilmesine ve sözcükler hakkındaki bilgilerin geliştirilip düzenlenmesine dayanır.” (Beck ve McKeown, 1991’den akt. Calp, 2010: 260). Dolayısıyla sözcük öğretiminde izlenecek metot da dikkatle belirlenmelidir. Nitekim anlatıma dayalı ve öğrencinin pasif kaldığı, çağın yaşam koşullarını desteklemeyen bir sözcük öğretiminin başarılı olmayacağı açıktır.

Gelişen bilim ve teknoloji insanın yaşam alışkanlıklarını değiştirdiği gibi öğrenme alışkanlık ve tercihlerini de etkilemektedir. Diğer taraftan çağımızın bilgi toplumu olarak

yapıldığı şu süreçte, bilgiye ulaşmak için bilişim teknolojilerinden yararlanma eğilimi giderek normal bir hâl almaktadır. Bu nedenle teknolojinin devreye sokulmadığı öğrenme ortamlarının gerçek yaşamdan kopuk kalacağı düşünülebilir. Öğrenci merkezlik ve teknolojinin eğitim ortamlarında kullanımı, sözcük öğretiminde de teknolojik imkânlardan yararlanmayı gerekli kılmaktadır. Ayrıca günümüzde öğrenciler dijital ortamlarla örülü bir yaşam alanında yetişmekte, dijital araçlarla ilgili birçok yetkinliği kolayca edinip, yerleşik alışkanlığa dönüştürmektedir. Nitekim Prensky (2001), “günümüz öğrencilerini internet, video oyunları ve bilgisayarların dijital dilini büyük bir yetkinlikle kullanan “dijital yerliler”, bu çağda doğmayıp ona sonradan katılan ve uyum göstermeye çalışan kişileri ise “dijital göçmenler” olarak adlandırmıştır. Her ne kadar yaşadıkları çağın dijital dilini ustalıkla kullansalar da dijital yerlilerin teknolojik gelişmelerle ilgili yaşadıkları çeşitli sorunlar mevcuttur. Bu sorunların en dikkat çekicilerinden birisi, interneti temel enformasyon kaynağı olarak görmeleri ve güvenilir kaynaklara ulaşmada yaşadıkları sorunlardır (Graham ve Metaxas, 2003'den akt. İskender, 2016:1044). Diğer bir deyişle, dil öğretiminde ya da sözcük öğretiminde dijital ya da elektronik araçlardan yararlanmak öğrencilerin dijital eğilimleri düşünüldüğünde adeta bir zorunluluktur. Fakat sözcük öğretiminde yararlanılan basılı, çizili ya da elektronik materyalin öğretim kazanımlarına uygun ve özenle hazırlanması gerekir. Aynı şekilde Karatay (2007) da “temel kelime hazinesinin zenginleştirilmesinin eğitim ve öğretimde kullanılacak araç-gerecin iyi tasarlanması” ile mümkün olabileceğini ifade etmektedir.

Sözcük öğretimi ile ilgili çeşitli araştırmalarda teknolojiden yararlanılması gerektiği vurgulanmaktadır (Anılan ve Genç Ersoy,2014; Baturay, Yıldırım ve Daloğlu, 2007; Karatay, 2007; Yıldız ve Okur, 2010). Bu açıdan 2010 yılında Millî Eğitim Bakanlığınca hayata geçirilen FATİH projesi ürünlerinden Eğitim Bilişim Ağı (<http://www.eba.gov.tr/>), sözcük öğretimi açısından da farklı öğretim materyalleri içeren ve etkileşimli bir platform olarak hizmet vermektedir. Sözcük öğretiminde ve diğer dil becerilerinin geliştirilmesinde, EBA üzerindeki materyallerin kullanılması ve geliştirilen öğretim ürünlerinin paylaşılması akıllı tahtalarla desteklenmiş sınıflarda ders işleyen öğretmenler için önemli bir fırsattır.

Eğitim Bilişim Ağı (EBA) modülüne yüklenmiş Türkçe dersi ile ilgili içerikler bazı çalışmalarda incelenmiştir: Ateş, Çerçi ve Derman (2015) ve İskender'in (2016) konuyla ilgili çalışmalarında, Türkçe dersi ile ilgili videolar tespit edilmiş ve değerlendirilmiştir. Maden ve Önal'ın (2018) çalışmalarında ise, EBA Türkçe dersi içeriklerinin konu dağılımı ve kullanım sıklığı ortaya konulmuştur. Ancak EBA'da kullanıma sunulmuş olan Türkçe dersi içeriklerini sözcük öğretimi açısından inceleyen ve değerlendiren bir araştırmaya alanyazında rastlanamamıştır. Ülkemizde okullarda FATİH projesi ile teknolojiye yönelik bir dönüşüm yaşanmakta ve derslerde akıllı tahta ve internet bağlantısı ile dijital ortamlardan yararlanma olağan bir hâl almaktadır. EBA da bu dijital ortamların başında gelmektedir. Bu nedenle etkileşimli ve zengin içerik havuzuna sahip EBA'daki sözcük öğretimine yönelik içeriklerin incelenmesinin durumun tespiti ve eksikliklerin ortaya konulması açısından faydalı olacağı düşünülmektedir.

Araştırmanın Amacı

Bahsedilen gerekçelerle bu çalışmada; Eğitim Bilişim Ağındaki sözcük öğretimine yönelik içeriklerin incelenmesi amaçlanmıştır. Bu doğrultuda, EBA içerik modülündeki ortaokul düzeyine yönelik hazırlanmış materyaller taranmış, tasnif edilmiş ve değerlendirilmiştir.

Yöntem

Araştırmanın Modeli

Araştırmada, nitel araştırma yaklaşımı benimsenmiştir. Nitel araştırmalarda veriler teker teker okunur, kod ve kategorilere ayrılır ve bu şekilde araştırma sonuçlarının sunulması sağlanır (Merriam, 1998: 58). Ayrıca bu desende, araştırılacak konu ya da konular doğal ortamlarında gerçekçi ve bütüncül biçimde anlamlandırılmaya ve yorumlanmaya çalışılır (Ekiz, 2009: 31). Buna uygun olarak çalışmada, EBA'da yer alan sözcük öğretimine yönelik içerikler taranmış, kategorilere göre tasnif edilmiş ve değerlendirilmeye çalışılmıştır.

Evren ve Örneklem

Çalışmanın evreni, EBA'daki Türkçe dersi ile ilgili yazılı, görsel ve işitsel tüm içeriklerden; örneklem ise, içerik modülündeki sözcük öğretimine yönelik içeriklerden oluşmaktadır. EBA içerik modülünde yer alan içerik türleri arasında doğrudan sözcük öğretimi ile ilgili olan video, infovideo, görsel, infograik ve doküman türü içeriklerle çalışma sınırlandırılmıştır. Bunların dışında yine söz varlığına hizmet edecek kitap, dergi ve ses türünde içerikler de EBA'da yer almaktadır. Ancak bu içerikler birden fazla öğrenme alanına yönelik olduğundan ve dolaylı olarak sözcük öğretimine katkıda bulunacağından çalışma, belirlenen türler üzerinde yürütülmüştür.

Verilerin Toplanması ve Analizi

Araştırma verilerinin toplanmasında doküman incelemesi tekniği kullanılmıştır. Bu doğrultuda, 2012 yılından 2018 yılına kadar EBA içerik modülüne yüklenmiş olan ortaokul Türkçe dersi ile ilgili içerikler incelenmiş, sözcük öğretimine yönelik olanlar tasnif edilmiştir. Araştırmanın örneklemini ile ilgili tespit edilen içerik dosyalarına internet üzerinden erişilmiştir.

Verilerin toplanmasında öncelikle, EBA üzerinde Türkçe dersi etiketini taşıyan tüm içerikler taranmış, bunlardan içerik itibarıyla Türkçe dersi ile ilgili olmayanlar ayırt edilmiştir. Söz varlığına yönelik içerikler doküman, video, görsel, infovideo ve infografik başlıkları altında tür, konu, izlenme ve beğenilme özelliklerine göre sınıflandırılmıştır. Tarama yapılırken sözcük ve kelime anahtar kelimeleri kullanılmıştır. Söz varlığını geliştirmeye yönelik ulaşılan içeriklerin amaca uygunluğuna dair, 1 alan eğitimi uzmanından ve 2 Türkçe öğretmeninden görüş alınmıştır. İçeriklerin analizinde tür dağılımı, konu, izlenme ve beğenilme ölçütleri dikkate alınmıştır. Verilere ilişkin frekans ve yüzde analizi, bu sınıflandırmaya uygun olarak tablolar hâlinde sunulmuştur.

Bulgular

Bu bölümde, araştırmanın örneklemini oluşturan EBA içerik modülündeki sözcük öğretimine yönelik video, infovideo, görsel, infografik ve doküman başlıkları altındaki içeriklere ilişkin veriler yer almaktadır.

Sözcük Öğretimine Yönelik EBA İçeriklerine Dair Bulgular

EBA üzerinde yer alan ortaokul Türkçe dersi ile etiketlenmiş olan tüm içerik incelenmiş, bunlardan sözcük öğretimi ile ilgili olanlar ayırt edilmiştir. EBA görsel modülünde, kanal seçiminde ortaokul ayrımı olmaksızın Türkçe seçilebilmektedir. Ayrıca toplam içerik sayısı da sayfa üzerinden tespit edilememektedir. Bu nedenle, Maden ve Önal (2018)'in konuyla ilgili çalışmasında ortaokul Türkçe dersine yönelik görsellere ilişkin tespiti ($f=339$) gözden geçirilmiş ve bu araştırma kapsamında 2018 yılı içindeki sisteme yüklenmiş sözcük öğretimi görselleri ($f=34$) toplanarak görsel türündeki veri oluşturulmuştur. Video, infovideo, görsel, infografik ve doküman içerik modüllerindeki içeriğin durumu aşağıda sunulmuştur:

Tablo 2. EBA'daki Sözcük Öğretimi ile İlgili İçeriğe Dair Oranlar

İçerik Türü	Sözcük Öğretimi ile İlgili İçerik (Y) <i>f</i>	Türkçe Dersi ile İlgili İçerik (X) <i>f</i>	X-Y Oranı %
Video	25	240	10,41
Doküman	141	1930	7,31
Görsel	47	373	12,60
İnfografik	4	20	20
Infovideo	3	17	17,65
Toplam	220	2580	8,53

EBA üzerinde ortaokul Türkçe dersi ile etiketlenmiş 2580 içeriğinin bulunduğu ve bunlardan 220'sinin sözcük öğretimi ile ilgili olduğu tespit edilmiştir.

Sözcük öğretimi ile ilgili içeriğin 141'i doküman, 47'si görsel, 25'i video, 4'ü infovideo ve 3'ü infografik türündedir. Bunlarla birlikte, sözcük öğretimine yönelik içeriğin Türkçe dersi ile ilgili diğer içeriklere oranı incelendiğinde; dokümanların sadece %7,31'inin, görsellerin %12,60'ının, videoların %10,41'inin, infovideoların %20'sinin ve infografiklerin %17,65'inin sözcük öğretimine yönelik hazırlandığı görülmektedir. Genel olarak bakıldığında, ortaokul Türkçe dersi etiketi ile EBA'ya yüklenen içeriğin sadece %8,53'ünün sözcük öğretimi ile ilgili olduğu anlaşılmaktadır.

Video Modülündeki İçeriklere Dair Bulgular

EBA Video modülünde, sözcük öğretimi ile ilgili 25 videonun yer aldığı tespit edilmiştir. Sözcük öğretimine yönelik videolara ilişkin bulgular Tablo 3'te gösterilmiştir:

Tablo 3. Sözcük Öğretimi ile İlgili Videolara İlişkin Bulgular

No	Adı	Türü	Konu	İz. f	Beğ. f
1	Atasözleri ve Deyimler	Ders	Atasözü, deyim	19453	174
2	Atasözleri	Ders	Atasözü	687	2
3	Özdeyiş (Vecize)	Ders	Özdeyiş, vecize	524	3
4	Sözcükte Anlam	Ders	Eş, zıt anlam, sesteşlik	25244	15
5	Eş ve Zıt Anlamlı, Eş Sesli Sözcükler	Ders	Eş, zıt anlam, sesteşlik	1656	5
6	Eş Anlamlı Sözcükler 1	Ders	Eş anlam	609	7
7	Kart Eşleştirme - Eş Anlamlı Kelimeler	Canlandırma	Eş anlam	540	4
8	Karşıt Anlamlı Sözcükler 1	Ders	Karşıt (zıt) anlam	297	4
9	Eş Anlamlı Sözcükler 2	Ders	Eş anlam	258	2
10	Karşıt Anlamlı Sözcükler 2	Ders	Karşıt (zıt) anlam	165	2
11	Sözcükte Anlam	Ders	Terim, mecaz, deyim anlam	33380	110
12	Sözcükte Anlam	Ders	Gerçek, yan, mecaz anlam	23019	55
13	Sözcükte Anlam (Yansıma Sözcükler - İkillemeler)	Ders	Yansıma sözcükler, ikileme	10334	25
14	Sözcükte Anlam	Ders	Gerçek, mecaz, terim anlam	4269	21
15	Anlam Özelliklerine Göre Cümleler	Ders	Gerçek, mecaz, terim anlam, deyim ve atasözleri	2864	7
16	Sözcüklerin Gerçek ve Mecaz Anlamı	Ders	Gerçek, mecaz ve terim anlamı	2675	9
17	Sözcüğün Terim Anlamı	Ders	Gerçek, mecaz ve terim anlamı	1614	4
18	Gerçek ve Mecaz Anlamlı Sözcükler	Ders	Gerçek, mecaz ve terim anlam	35	1
19	Zıt Anlamlı Eş Anlamlı Kelimeler	Canlandırma	Zıt ve eş anlam	1.154	3
20	Türkçenin En Uzun Tekerlemesi (kekere-mekere)	Canlandırma	Tekerleme	1407	12
21	Bonito ve Dostları 1. Bölüm	Animasyon	Somut ve soyut anlam	2214	23
22	Anlamlarına Göre Sözcükler	Canlandırma	Sözcükte anlam	789	9
23	Gerçek ve Mecaz Anlamlı Sözcükler	Canlandırma	Gerçek ve mecaz anlam	1670	1
24	Karşıt Anlamlı Sözcükler İle İlgili Örnekler 1	Canlandırma	Zıt anlam	2157	7
25	Karşıt Anlamlı Sözcükler İle İlgili Örnekler 2	Canlandırma	Zıt anlam	1046	3

Tablo 3 incelendiğinde, sözcük öğretimi ile ilgili videoların çoğunlukla ders anlatımlarından ibaret olduğu görülmektedir. Ders anlatımı dışında 7 canlandırma ve 1 animasyonun da yer aldığı belirlenmiştir. Bununla birlikte, sözcük öğretimine yönelik videoların sözcükte anlam konusunu daha çok işlediği ve en çok izlenen içeriklerin de bunlar olduğu tespit edilmiştir. Sözcükte anlam konusu ile birlikte, atasözü ve deyimlerle ilgili 2, özdeyiş ve tekerleme ile ilgili 1'er video portalda yer almaktadır. Nitekim *Sözcükte Anlam* başlıklı ders anlatım videosunun 33380 kez, Atasözü ve Deyimler videosunun ise 19453 kez izlendiği anlaşılmaktadır. En az izlenen ($f=35$) videonun da yine gerçek ve mecaz anlam konusu ile ilgili bir ders anlatımı olduğu ulaşılan bulgular arasındadır. Ayrıca, videolar arasında beğenilmeyen bir içeriğin olmadığı, en çok izlenen videoların en çok beğenilenler olduğu da dikkat çekmektedir.

Elde edilen bulgulara göre, sözcük öğretimine yönelik hazırlanan videoların özellikle gerçek, eş, zıt, mecaz, terim, yan, somut, soyut anlam konularına yönelik olması, bu konuların hem ders sürecinde hem de ulusal geçiş sınavlarında önemli yer tuttuğuna işaret etmektedir.

İnfovideo Modülündeki İçeriklere Dair Bulgular

İnfovideo türü içerikler 2018 yılı içerisinde portalda yer almaya başlamıştır. İnfovideo, belirli bir konuya yönelik görseller eşliğinde bir anlatıcının açıklamalar yaptığı içeriklerdir. EBA üzerinde paylaşımda olan Türkçe etiketli 17 infovideonun olduğu tespit edilmiştir. Bu videolar; dil ve iletişimle ilgili bilgiler, Türkçenin dünya dilleri arasındaki yeri ve önemi, okuma alışkanlığı (okumanın önemi, kitap, kütüphane), anlatım biçimleri konularına yöneliktir. Sözcük öğretimi ile ilgili, yabancı sözcük kullanmamaya dair mesajlar içeren, 3 infovideonun portala yüklendiği görülmektedir.

Tablo 4. İnvovideolara İlişkin Bulgular

No	Adı	Türü	Konu	İz. f	Beğ. f
1	Neden Türkçe?	İnfovideo	Ana dilimiz Türkçeyi sevmeye ve koruma, yabancı sözcük kullanma tutkusunun yarattığı sorunları anlama, dil ve kültür ilişkisini kavrama	630	7
2	NEDEN TÜRKÇE	İnfovideo	Türkçe duyarlılığı geliştirmek, ana dili kullanma bilinci oluşturmak, yabancı sözcükler yerine Türkçelerini kullanmaya isteklendirmek, dil kirliliğine dikkati çekmek, Türk dilini korumak	944	13
3	Türkçenin Gücü	İnfovideo	Türkçenin diller içindeki yeri, Türkçenin gücü ve ilginç özellikleri, yabancıların Türkçe hakkındaki görüşleri	3935	74

Tablo 4 incelendiğinde, sözcük öğretimi ile ilgili infovideoların hepsinin Türkçe bilinci kazandırmaya yönelik bir içeriğe sahip olduğu görülmektedir. *Neden Türkçe* adlı 2 infovideonun Türkçe sevgisi ve bilinci kazandırma ile yabancı sözcüklerin yarattığı dil yozlaşmasının önüne geçme; *Türkçenin Gücü* adlı infovideoda ise Türkçenin diğer diller arasındaki yeri, gücü ve özellikleri aktararak bir bilinç kazandırılmaya çalışılmaktadır. Kullanıcılar tarafından en çok izlenen infovideo Türkçenin Gücü adlı içeriktir. Bu içerik 3935 kez izlenmiş ve 74 kez de beğenilmiştir. Diğer infovideolardan ise 944 ve 630 kez yararlanılmıştır. 3 infovideo dil bilincini geliştirmeye hizmet etmekte iken, diğerlerine göre daha genel bir bakış açısı taşıyan ve Türkçe ile diğer dünya dillerini karşılaştırarak bu amaca ulaşmayı sağlayan içeriğin de daha fazla rağbet gördüğü açıktır.

Görsel Modülündeki İçeriklere Dair Bulgular

EBA “Görsel” modülünde paylaşılan içeriklerden 47 adedinin ortaokul düzeyinde sözcük öğretimine yönelik olduğu tespit edilmiştir. Sözcük öğretimi ile ilgili görseller arasında ilkökul düzeyine yönelik tanımlanmış olanlar ayrılmış, ortaokul düzeyine yönelik olanlar ile sınıfı belirtilmeyip uygun içerikte olanlar analize tabi tutulmuştur. “Görsel” başlığı altındaki içeriklerin hemen hepsinin ders kapsamındaki etkinliklerin görüntülerini ve etkinlik sürecinde oluşturulan materyalleri (pano, tablo, afiş vb.) içerdiği belirlenmiştir.

Tablo 5. Görsellere İlişkin Bulgular

No	Adı	Türü	Konu	İzlenme f	Beğ. f
1	Atasözleri ve anlamları Damlaya Damlaya Göl Olur	Etkinlik Ürünü	Atasözleri	19	0
2	Atasözleri Dost Başa Düşman Ayağa Bakar	Etkinlik Ürünü	Atasözleri	18	
3	Atasözleri Birlikten Kuvvet Doğar	Etkinlik Ürünü	Atasözleri	2	0
4	Eş Anlamlı Kelimeler	Etkinlik Ürünü	Eş anlam	81	0
5	Eş Anlamlı Kelimeler	Etkinlik Ürünü	Eş anlam	23	16
6	Eş anlamlı Sözcükler	Etkinlik Ürünü	Eş anlam	3	0
7	Eş Anlamlı Sözcükler Tablosu	Etkinlik Ürünü	Eş anlam	12	0
8	Eşanlamlı kelimeler	Etkinlik Ürünü	Eş anlam	24	2
9	Es anlamlı kelimeler	Etkinlik Ürünü	Eş anlam	3	4
10	Eş anlamlı kelimeler materyal	Etkinlik Ürünü	Eş anlam	15	0
11	Eş anlamlı kelimeler	Etkinlik Ürünü	Eş anlam	170	2
12	Eş Anlamlı Tişörtlerimiz	Etkinlik Ürünü	Eş anlam	25	0
13	Eş anlamlı sözcükler	Etkinlik Ürünü	Eş anlam	261	0

14	Kelimelerin eş anlamlılarını bulur	Etkinlik Ürünü	Eş anlam	8	2
15	Sesteş Kelimeler Etkinliği	Etkinlik Ürünü	Eş seslilik	39	0
16	Sesteş Sözcükler	Etkinlik Ürünü	Eş seslilik	4	0
17	Eş sesli sözcük	Etkinlik Ürünü	Eş seslilik	47	0
18	Eş sesli kelimeler	Etkinlik Ürünü	Eş seslilik	7	0
19	Eş sesli Kelimeler	Etkinlik Ürünü	Eş seslilik	33	0
20	Eş sesli Kelimeler	Etkinlik Ürünü	Eş seslilik	22	0
21	Sözcüklerin eş ve karşıt anlamları	Etkinlik Ürünü	Eş ve karşıt anlam	2	0
22	Sözcüklerin eş ve karşıt anlamları	Etkinlik Ürünü	Eş ve karşıt anlam	25	0
23	Eş Anlamlı-Zıt Anlamlı Kelimeler	Etkinlik Ürünü	Eş ve zıt anlam	47	1
24	Türkçe Panomuz	Etkinlik Ürünü	Eş ve zıt anlam	45	1
25	Eğlenerek öğrenelim	Etkinlik Ürünü	Eş ve zıt anlam	91	0
26	Eş ve zıt anlamlı sözcükleri kavırıyorum	Etkinlik Ürünü	Eş ve zıt anlam	4	0
27	Eş Anlamlı ve Zıt Anlamlı Kelimeler	Etkinlik Ürünü	Eş ve zıt anlam	8	0
28	Eş ve zıt anlamı kelimeler etkinliği	Etkinlik Ürünü	Eş ve zıt anlam	3	0
29	Eş ve Zıt Anlamlı Kelimeler	Etkinlik Ürünü	Eş ve zıt anlam	109	0
30	Eş Anlamlı, Zıt Anlamlı, Eş Sesli sözcükler	Etkinlik Ürünü	Eş, zıt anlam ve eş seslilik	172	0
31	Gerçek Anlam-Mecaz Anlam	Etkinlik Ürünü	Gerçek ve mecaz anlam	117	3
32	Sözcükte Anlam	Etkinlik Ürünü	Gerçek, mecaz ve terim anlam	57	2
33	Korksun Bizden Kelimeler	Etkinlik Ürünü	Sözcük hazinesi	22	0
34	Gaziantep Yöresinde Unutulmaya Yüz Tutmuş Kelimeler	Etkinlik Ürünü	Sözcük hazinesi	28	0

35	Kelimelerin Sırlı Dünyası	Etkinlik Ürünü	Sözcük hazinesi	68	0
36	Artık Söz Türkçenin	Etkinlik Ürünü	Sözcük hazinesi	22	1
37	Işıklı Kelime Oluşturma Etkinliği	Etkinlik Ürünü	Sözcük hazinesi	165	1
38	Kelimeni Seç ve Hikâyeni Oluştur	Etkinlik Ürünü	Sözcük hazinesi	30	1
39	Türkçe Kelime Kullanmak	Etkinlik Ürünü	Sözcük hazinesi	2	0
40	Zıt Anımlı Kelimeler	Etkinlik Ürünü	Zıt anlam	62	0
41	Zıt Anımlı Kelimeler	Etkinlik Ürünü	Zıt anlam	23	16
42	Zıt Anımlı Sözcükler	Etkinlik Ürünü	Zıt anlam	3	0
43	Zıt Anımlı Sözcükler	Etkinlik Ürünü	Zıt anlam	360	0
44	Dikte Zıt Anlam	Etkinlik Ürünü	Zıt anlam	1	2
45	Zıtlıklar Afişi	Etkinlik Ürünü	Zıt anlam	104	0
46	Zıt anlamlı kelimeler tablosu	Etkinlik Ürünü	Zıt anlam	7	2
47	Bil Yansın	Etkinlik Ürünü	Zıt anlam	10	0

Tablo 5 incelendiğinde, EBA görsel modülünde ortaokul Türkçe dersinde kullanılmak üzere hazırlanmış sözcük öğretimi ile ilgili 47 farklı içeriğin olduğu görülmektedir. Söz konusuna yönelik görsellerin hepsi, öğretim sürecinde geliştirilen ve kullanılan materyallerin görüntülerini, ayrıca yapılan etkinliklerden kesitleri içermektedir. Sözcük öğretimi ile ilgili görsellerin en çok eş ve zıt anlam konularına yönelik olduğu, daha sonra eş seslilik, gerçek, mecaz ve terim anlam ile ilgili de içeriğin bulunduğu belirlenmiştir. Sözcük öğretimi ile ilgili görsellerden en fazla izleneni zıt anlam ($f=360$) ve eş anlam ($f=261$) konusuna yönelik çalışmaları içermektedir. Söz konusu görsellerden hiç izlenmeyen olmadığı, az izlenenlerin bulunduğu bu durumun ise yakın zamanda portala yüklenilmiş olmaları ve konu itibarıyla benzer birçok içeriğin olması ile açıklanabileceği söylenebilir.

İnfoğrafik Modülündeki içeriklere dair bulgular

İnfoğrafik türü içerikler 2018 yılı içerisinde portalda yer almaya başlamıştır. İnfografikler, resim, fotoğraf, sembol ve harita gibi görsellerle desteklenmiş grafiklerdir. EBA üzerinde paylaşımda olan Türkçe etiketli 20 infografiğin olduğu tespit edilmiştir. Bu grafikler, ses olayları, noktalama işaretleri, sözcükte yapı, yazı türleri ve sözcükte anlam konularına yöneliktir. Sözcük öğretimi ile ilgili 4 farklı infografiğin portala yüklendiği görülmektedir.

Tablo 6. İnfografiklere İlişkin Bulgular

No	Adı	Türü	Konu	İzlenme f	Beğ. f
1	Sözcüğün Anlam Özellikleri	İnfografik	Gerçek, mecaz, terim anlam	835	44
2	Sözcüğün Anlam Özellikleri	İnfografik	Gerçek anlam	741	40
3	Sözcüğün Anlam Özellikleri	İnfografik	Mecaz anlam	650	36
4	Sözcüğün Anlam Özellikleri	İnfografik	Terim anlam	2186	145

Tablo 6 incelendiğinde, EBA üzerinde Türkçe dersi ile etiketlenmiş 4 farklı infografik olduğu görülmektedir. Bu infografiklerin hepsi aynı adla portala yüklenmiştir ve sözcükte anlam konusu ile ilgilidir. Ancak içerik olarak bakıldığında; ilk infografik gerçek, mecaz ve terim anlam, ikincisi gerçek anlam, üçüncüsü mecaz anlam ve dördüncü infografik ise terim anlam için hazırlanmıştır. Dolayısıyla ilk infografik diğer konularla ilgili genel çerçeve oluşturmaktadır. Sözcük öğretimi ile ilgili infografiklerden en çok izlenen ve beğenileni terim anlam ile ilgili olan ve 2186 kez izlenmiş, 145 kez de beğenilmiştir. Gerçek, mecaz ve terim anlam konularını birlikte işleyen içerik 835, gerçek anlamla ilgili olan 741 ve mecaz anlamaya yönelik infografik ise 650 kez izlenmiştir. İnfografikler içerisinde en çok terim anlamla ilgili olan materyalin kullanılmış olması dikkat çekicidir.

Doküman Modülündeki İçeriklere Dair Bulgular

EBA “Doküman” modülünde ortaokul Türkçe dersi için etiketlenmiş toplam 1930 doküman içeriğinin bulunduğu, bu dokümanların 141’inin sözcük öğretimi ile ilgili olduğu tespit edilmiştir. Ayrıca, Türkçe dersi ile etiketlendiği hâlde ders içeriği ile ilgili olmayan dokümanların da portalda yer aldığı görülmüştür. Ulaşılan dokümanlardan gerçek, mecaz, eş, zıt, terim anlam gibi anlam özelliklerini ayrı ayrı işleyenler *sözcükte anlam* başlığı altında; atasözü, deyim, ikileme, tekerleme konulu olanlar *söz öbekleri*, sözcükte anlam konusuna dair bilgi ve kuralları anlatanlar *genel konu anlatımı* başlığı altında, sözcükte yapı bilgisi ve türetme yolları ile ilgili dokümanlar *sözcükte yapı*, ders içi ve sonunda ölçme aracı olarak kullanılanlar ise *değerlendirme* başlığı altında tasnif edilmiş ve izlenme ile beğenilme oranları ile Tablo 7, 8, 9, 10, 11 ve 12’de gösterilmiştir.

Tablo 7. Sözcükte Anlam Konusu ile İlgili Dokümanlar

No	Adı	Türü	Konusu	İz. f	Beg. f
1.	Eş Anlamlı Kelimeler Bulmaca	Çalışma Kâğıdı	Eş anlam	171	0
2.	Eş Anlamlı Kelimeler	Çalışma Kâğıdı	Eş anlam	433	6
3.	Eş Anlamlı Kelimeler Etkinliği	Çalışma Kâğıdı	Eş anlam	503	5
4.	Eş Anlamlı Sözcükler	Çalışma Kâğıdı	Eş anlam	377	5
5.	Bulmaca	Çalışma Kâğıdı	Eş anlam	315	1
6.	Eş Anlamlı Kelimeler	Çalışma Kâğıdı	Eş anlam	175	1
7.	Eş Anlamlı Kelimeler	Çalışma Kâğıdı	Eş anlam	73	0
8.	Eş Anlamlı Kelimeler	Çalışma Kâğıdı	Eş anlam	259	1
9.	Eş Anlamlı Kelimeler	Çalışma Kâğıdı	Eş anlam	724	7
10.	Eş anlamlı kelimeler	Çalışma Kâğıdı	Eş anlam	60	0
11.	Eş Anlamlı Kelimeler	Çalışma Kâğıdı	Eş anlam	44	0
12.	Eş Anlamlı Sözcükler	Çalışma Kâğıdı	Eş anlam	210	2
13.	Eş Anlamlılar	Çalışma Kâğıdı	Eş anlam	103	0
14.	Eşanlamlı Kelimeler	Çalışma Kâğıdı	Eş anlam	6	0
15.	SmartArt Grafik	Çalışma Kâğıdı	Eş anlam	2279	0
16.	Bulmaca	Çalışma Kâğıdı	Eş anlam	199	0
17.	Eş Sesli Kelimeler	Çalışma Kâğıdı	Eş seslilik	505	9
18.	Eş Sesli (Sesteş) Sözcükler	Çalışma Kâğıdı	Eş seslilik	42	0
19.	Eş Sesli Kelimeler Pano Çalışması	Çalışma Kâğıdı	Eş seslilik	796	13
20.	Eş Sesli Kelimeler Sözlüğü	Çalışma Kâğıdı	Eş seslilik	179	0
21.	Eş Sesli Kelimeler	Çalışma Kâğıdı	Eş seslilik	78	0
22.	Eş Sesli Kelimeler	Çalışma Kâğıdı	Eş seslilik	1099	17
23.	Eş Sesli Kelimeler	Çalışma Kâğıdı	Eş seslilik	307	1
24.	Eş Sesli Kelimeler	Çalışma Kâğıdı	Eş seslilik	195	2
25.	Eş Sesli Kelimeler	Çalışma Kâğıdı	Eş seslilik	162	0
26.	Eş Sesli Sözcükler	Çalışma Kâğıdı	Eş seslilik	65	0
27.	Eş Sesli Sözcükler	Çalışma Kâğıdı	Eş seslilik	64	0
28.	Sesteş Kelimeler	Çalışma Kâğıdı	Eş seslilik	142	0
29.	Eş Anlam Zıt Anlam	Çalışma Kâğıdı	Eş ve zıt anlam	700	9
30.	Eş ve Zıt Anlamlı Kelimeler	Çalışma Kâğıdı	Eş ve zıt anlam	472	3
31.	Eş Anlam Zıt Anlam Eş sesli	Çalışma Kâğıdı	Eş ve zıt anlam	258	0
32.	Eş ve Zıt Anlamlı Kelimelerde Bulmaca	Çalışma Kâğıdı	Eş ve zıt anlam	103	0

33.	Eş ve Zıt Anlamlı Sözcük Bulmaca	Çalışma Kâğıdı	Eş ve zıt anlam	181	0
34.	Eş-Zıt Anlamlı Kelimeler	Çalışma Kâğıdı	Eş ve zıt anlam	84	0
35.	Eş Anlam Zıt Anlam	Sunu	Eş ve zıt anlam	259	3
36.	Eş, Zıt ve Eşsesli Kelime	Çalışma Kâğıdı	Eş, zıt anlam ve eş seslilik	68	0
37.	Sözcüklerde Anlam İlişkisi	Çalışma Kâğıdı	Eş, zıt anlam ve eş seslilik	93	0
38.	Sözcükte Anlam	Çalışma Kâğıdı	Eş, zıt anlam ve eş seslilik	321	0
39.	Gerçek Anlam	Çalışma Kâğıdı	Gerçek anlam	1107	0
40.	Sözcükte Anlam Bulmaca Etkinliği	Çalışma Kâğıdı	Gerçek, mecaz, eş, terim anlam	591	1
41.	Sözcükte Anlam	Sunu	Gerçek, yan, mecaz anlam	2689	19
42.	Somut- Soyut	Çalışma Kâğıdı	Somut ve soyut anlam	441	6
43.	Sözcükte Anlam	Sunu	Somut, Soyut, Genel ve Özel Anlam	1304	17
44.	Sözcükte Anlam	Sunu	Terim ve deyim anlam	263	0
45.	Zıt Anlamlı Kelimeler	Çalışma Kâğıdı	Zıt anlam	311	0
46.	Zıt Anlamlı Kelimeler	Çalışma Kâğıdı	Zıt anlam	179	4
47.	Zıt Anlamlı Sözcükler	Çalışma Kâğıdı	Zıt anlam	206	2
48.	Zıt Anlamlı Sözcükler	Çalışma Kâğıdı	Zıt anlam	132	0
49.	Karşıt (Zıt) Anlamlı Sözcükler-1	Çalışma Kâğıdı	Zıt anlam	412	1
50.	Zıt Anlamlı Kelimeler	Çalışma Kâğıdı	Zıt anlam	221	1
51.	Zıt Anlamlı Kelimeler	Çalışma Kâğıdı	Zıt anlam	333	0
52.	Zıt Anlamlı Kelimeler	Çalışma Kâğıdı	Zıt anlam	123	0
53.	Zıt Anlamlı Kelimeler	Çalışma Kâğıdı	Zıt anlam	96	0
54.	Zıt Anlamlı Kelimeler	Çalışma Kâğıdı	Zıt anlam	47	0
55.	Zıt Anlamlı Sözcükler	Çalışma Kâğıdı	Zıt anlam	125	0
56.	Zıt Anlamlı Sözcükler	Çalışma Kâğıdı	Zıt anlam	370	0
57.	Zıt Kelime Pekiştirme	Çalışma Kâğıdı	Zıt anlam	220	0

Tablo 7 incelendiğinde, sözcüğün anlam özelliklerini işleyen 57 farklı dokümanın portala yüklenmiş olduğu görülmektedir. Sözcükte anlam konusu ile ilgili dokümanların en fazla eş anlam (f=16), ardından zıt anlam ve eş seslilik ile ilgili olduğu belirlenmiştir. Bunların dışında gerçek, mecaz, yan, terim, genel, özel, somut ve soyut anlam özellikleri-

rini içeren dokümanların da yer aldığı tespit edilmiştir. Bu dokümanların sadece 4 sunu türünde, geriye kalan 53'ü çalışma kâğıdı görüntülerinden ibarettir. Çalışma kâğıdı türündeki dokümanların içerisinde kitap görüntülerinin yanında bulmaca, grafik, sözlük ve pano gibi öğretim materyallerinin olması da dikkat çekmektedir.

Sözcükte anlam konusu ile ilgili dokümanlar arasında en fazla gerçek, yan ve mecaz anlam konusuna dair sunu izlenmiştir. Yine somut, soyut, genel, özel, gerçek anlam ve eş seslilik konulu dokümanlar da yüksek izlenme oranına sahiptir. Bunun yanında, dokümanlara dair kullanıcıların beğenme durumları da izlenme oranları ile aynı doğrultudadır. Fakat genel olarak dokümanlarda beğenilme oranının düşük olduğu görülmektedir. Zira birçoğu hiç beğenilmemiştir.

Tablo 8. Söz Öbekleri ile İlgili Dokümanlar

No	Adı	Türü	Konusu	İz. f	Beğ. f
1.	Çelişen Atasözleri	Çalışma Kâğıdı	Atasözleri	197	2
2.	Resimli Atasözleri	Çalışma Kâğıdı	Atasözleri	215	3
3.	Atasözleri (Oyun)	Çalışma Kâğıdı	Atasözleri	109	0
4.	Atasözleri	Çalışma Kâğıdı	Atasözleri	701	4
5.	Atasözü Öyküleri	Çalışma Kâğıdı	Atasözleri	712	0
6.	Resimli Atasözü	Çalışma Kâğıdı	Atasözleri	93	1
7.	Resimli Atasözü	Çalışma Kâğıdı	Atasözleri	70	0
8.	Atasözleri	Sunu	Atasözleri	936	10
9.	Atasözleri	Sunu	Atasözleri	501	3
10.	Atasözü - Deyim	Çalışma Kâğıdı	Atasözü ve deyim	515	4
11.	Atasözü-Deyim Anlam Eşleştirme (Karma)	Çalışma Kâğıdı	Atasözü ve deyim	12	0
12.	Yanlış Bilinen Atasözleri Ve Deyimler	Çalışma Kâğıdı	Atasözü ve deyim	108	1
13.	Kalıplaşmış Cümle Yapıları	Çalışma Kâğıdı	Atasözü ve deyim	395	0
14.	Atasözü ve Deyimler	Sunu	Atasözü ve deyim	793	11
15.	Söz Öbekleri	Sunu	Atasözü, deyim, ikilemeler	71	0
16.	Deyimler 2	Çalışma Kâğıdı	Deyimler	388	0
17.	Deyim-Kavram Eşleştirme	Çalışma Kâğıdı	Deyimler	6	0
18.	Deyim-Anlam Eşleştirme	Çalışma Kâğıdı	Deyimler	15	0
19.	Deyimler	Çalışma Kâğıdı	Deyimler	314	0
20.	Deyimler	Çalışma Kâğıdı	Deyimler	250	0

21.	Deyimler	Çalışma Kâğıdı	Deyimler	187	0
22.	Deyimler	Çalışma Kâğıdı	Deyimler	131	0
23.	Deyimler	Çalışma Kâğıdı	Deyimler	170	0
24.	Deyimler	Çalışma Kâğıdı	Deyimler	53	0
25.	Karikatürlü Deyim Anlam	Çalışma Kâğıdı	Deyimler	329	1
26.	Resimlerle Deyimler	Çalışma Kâğıdı	Deyimler	176	0
27.	Deyim-Anlam Eşleştirme	Çalışma Kâğıdı	Deyimler	17	0
28.	Çizgilerle Deyimler ve Hikâyeleri	E-kitap	Deyimler	168	1
29.	Deyimler	Sunu	Deyimler	662	5
30.	Deyimler	Sunu	Deyimler	239	0
31.	Deyimler	Sunu	Deyimler	100	1
32.	Resimlerle Deyim Yarışması	Sunu	Deyimler	75	0
33.	İkilemeler ve Oluşum Şekilleri	Çalışma Kâğıdı	İkileme	464	5
34.	Tekerlemeler	Çalışma Kâğıdı	Tekerleme	431	0
35.	Sözcükte Anlam 5	Sunu	Yansıma sözcükler ve ikilemeler	392	0

Tablo 8 incelendiğinde, EBA'daki ortaokul Türkçe dersi ile ilgili dokümanlardan 35'inin söz öbeklerine yönelik olduğu görülmektedir. Söz öbekleri ile ilgili dokümanlar arasında en fazla deyim ($f=16$) konusuna dair içeriğin olduğu belirlenmiştir. Daha sonra atasözü ve atasözü ve deyim konusunu birlikte işleyen içerikler gelmektedir. Bunun yanında ikilemelerle ilgili 2, tekerlemelerle ilgili 1 ve yansıma sözcüklerle ilgili de 1 dokümanın portala yüklenmiş olduğu anlaşılmaktadır. Söz öbekleri ile ilgili dokümanlardan 26'sı çalışma kâğıdı, 8'i sunu ve 1'i de e-kitap türündedir. Söz öbekleri ile ilgili dokümanlar arasında en fazla izleneni atasözleri ile ilgili sunu türündeki içeriktir. Yine atasözü ve deyimlerle ilgili, ayrıca ikileme ve tekerleme ile ilgili olan içeriklerinde izlenme oranları yüksektir. Beğenilme açısından da atasözü konusu işleyen içerikler dikkat çekmektedir. Atasözü ve deyim içerikli dokümanın da en fazla beğeniye sahip olması bunun göstergesidir.

Tablo 9. Söz varlığını Zenginleştirme İlgili Dokümanlar

No	Adı	Türü	Konusu	İz. f	Beğ. f
1.	"İstiklal Marşı"nda Geçen Bazı Kelimeler ve Bu Kelimelerin Anlamları	Çalışma Kâğıdı	Sözcük hazinesi	150	0
2.	Kelime Oyunu	Çalışma Kâğıdı	Sözcük hazinesi	238	1
3.	Kelime Oyunuu	Çalışma Kâğıdı	Sözcük hazinesi	45	0
4.	Türkçe Etkinlik	Çalışma Kâğıdı	Sözcük hazinesi	3273	22
5.	Sözlük Bilimi ve Sözlüçlülük	Çalışma Kâğıdı	Sözlük kullanma	1	0

Tablo 9 incelendiğinde, EBA'daki ortaokul Türkçe dersi ile ilgili dokümanlardan 5'inin doğrudan söz varlığını zenginleştirmeye yönelik olduğu tespit edilmiştir. Diğer bir deyişle bu dokümanlar, öğrencilere anlamını bilmedikleri ve yeni sözcükleri öğretmek amacıyla hazırlanmıştır. Söz varlığına yönelik dokümanlardan en fazla *Türkçe Etkinlik* (f=3274) adlı çalışma kâğıdı izlenmiştir. En fazla beğenilen de bu dokümandır. Söz konusu dokümanların hepsi çalışma kâğıdı özelliklidir. Söz varlığı ile ilgili dokümanlarda oyunların yer alması, ayrıca 1 dokümanın da sözlük kullanmaya yönelik olması dikkat çekicidir.

Tablo 10. Genel Konu Anlatımı İçeren Dokümanlar

No	Adı	Türü	Konusu	İz. f	Beğ. f
1.	Sözcüklerin Anlam Özellikleri	Çalışma Kâğıdı	Sözcükte Anlam	355	0
2.	Sözcükte anlam	Çalışma Kâğıdı	Sözcükte Anlam	874	2
3.	Türkçe	Çalışma Kâğıdı	Anlam Bilgisi	438	0
4.	Anlam Bilgisi	Çalışma Kâğıdı	Anlam Bilgisi	563	2
5.	Anlamlarına göre sözcükler	Çalışma Kâğıdı	Sözcükte Anlam	298	0
6.	Çalışma Kâğıdı	Çalışma Kâğıdı	Anlam Bilgisi	13	0
7.	Sözcükte Anlam	Çalışma Kâğıdı	Sözcükte Anlam	1004	0
8.	Sözcükte Anlam	Çalışma Kâğıdı	Sözcükte Anlam	1200	2
9.	Sözcükte anlam	Çalışma Kâğıdı	Sözcükte Anlam	327	0
10.	Anlam İlişkileri	Sunu	Sözcükte Anlam	1577	0
11.	Anlam Bilgisi.ppt	Sunu	Anlam Bilgisi	67	0
12.	Sözcükler Arası Anlam İlişkileri	Sunu	Sözcükte Anlam	697	5
13.	Kazanım Testi Slaytı Kelimedede Anlam	Sunu	Sözcükte Anlam	728	3
14.	Anlam Bilgisi	Sunu	Anlam Bilgisi	113	0

Tablo 10 incelendiğinde, EBA'daki ortaokul Türkçe dersi ile ilgili dokümanlardan 14'ünün sözcüğün anlam özelliklerine ilişkin konu anlatımı içerdiği görülmektedir. Sözcükte anlam konusu ile ilgili genel bir çerçeve oluşturan bu dokümanlar, temel kavramlar ile birden fazla anlam ilişkisini açıklamaktadır. Sözcükte anlam konusu ile ilgili olan ve Tablo 7'de analiz edilen dokümanlar ise belirli bir anlam ilişkisi ile ilgilidir.

Konu anlatımı dokümanlarından 9'u çalışma kâğıdı, 5'i ise sunu türündedir. Söz konusu dokümanlar arasında, en fazla sözcüklerdeki anlam ilişkilerini konu edinen sunu ($f=1577$) izlenmiştir. Ancak genel olarak hepsinin izlenme oranının yüksek olduğu, dolayısıyla bu içeriklerin yararlı olduğu söylenebilir.

EBA'da doküman modülünde sözcükte yapı konusu ile ilgili 21 içeriğin olduğu tespit edilmiştir. Bunlardan 3 tanesi test olduğundan ölçme ve değerlendirme başlığı altında verilmiştir. Türkçe Dersi Öğretim Programı (2018)'da söz varlığı kazanımları içerisinde yer alan, sözcük öğrenme sürecinde de önemli bir yöntem olarak görülen sözcük yapısı ve türetme yolları ile ilgili dokümanlar taranmış ortaokul düzeyine uygun olanlar aşağıda verilmiştir:

Tablo 11. Sözcükte Yapı Konusu ile İlgili Dokümanlar

No	Adı	Türü	Konusu	İz. f	Beğ. f
1.	Sözcükte Yapı	Sunu	Genel konu anlatımı	1871	10
2.	Adım Adım Yapı Bilgisi	Çalışma Kâğıdı	Kök ek	447	1
3.	Sözcükte Yapı	Çalışma Kâğıdı	Basit, türemiş ve birleşik sözcük	1292	5
4.	Sözcükte Yapı ve Ekler	Çalışma Kâğıdı	Genel konu anlatımı	1759	11
5.	Sözcükte Yapı	Çalışma Kâğıdı	Kök ek	2609	15
6.	Sözcükte Yapı	Çalışma Kâğıdı	Kök, basit, türemiş ve birleşik sözcük	1312	2
7.	Sözcükte Yapı Çalışma Kâğıdı	Çalışma Kâğıdı	Çekim eki	386	0
8.	Sözcükte Yapı	Çalışma Kâğıdı	Kök ek	683	4
9.	Türkçe Sözcük Yapısı	Çalışma Kâğıdı	Kök ek	3596	23
10.	Sözcükte Yapı	Çalışma Kâğıdı	Ek	1843	3
11.	Sözcükte Yapı Çalışma Kâğıdı	Çalışma Kâğıdı	Çekim ve yapım eki	684	4
12.	Ekler	Çalışma Kâğıdı	Yapım ve çekim ekleri	620	2
13.	Çekim Ekleri ve Yapım Ekleri	Çalışma Kâğıdı	Çekim ve yapım ekleri	4588	41
14.	Yapım/Çekim Ekleri Genel	Çalışma Kâğıdı	Çekim ve yapım ekleri	3565	32
15.	Yapım ve Çekim Ekleri Ayrıntılı	Çalışma Kâğıdı	Yapım ve çekim ekleri	1297	5
16.	Ekler ve Kelime Yapısı	Sunu	Genel konu anlatımı	806	4
17.	Sözcükte Yapı	Çalışma Kâğıdı	Kök ek	1845	3
18.	Yapım Ekleri	Çalışma Kâğıdı	Kök ek	938	1

Tablo 11 incelendiğinde, EBA'daki ortaokul Türkçe dersi ile ilgili dokümanlardan 18'inin sözcükte yapı konusuna yönelik olduğu görülmektedir. Bu dokümanlardan sadece 2'si sunu, diğerleri çalışma kâğıdı türündedir. Ayrıca 3 dokümanın konu anlatımı içerdiği, diğer 15'inin ise alıştırmaya ve örneklendirme gibi uygulama içerikli olduğu anlaşılmaktadır. Sözcük yapısı ile ilgili dokümanlardan en fazla çekim ve yapım konusu ile ilgili çalışma kâğıdı izlenmiştir. Bunu yine yapım ve çekim ekleri ile ilgili olan ve kök ve ek konusunu işleyen çalışma kâğıtları izlemektedir. Aynı konuda alıştırmalar içeren diğer çalışma kâğıtlarının da izlenme oranlarının yüksek olduğu söylenebilir. En fazla izlenen çalışma kâğıtları aynı zamanda en çok beğenilen içeriklerdir.

Tablo 12. Ölçme-Değerlendirme Aracı İçeren Dokümanlar

No	Adı	Türü	Konusu	İz. f	Beğ. f
1.	Sözcükte (kelimede) Anlam	Boşluk Doldurma	Değerlendirme	765	2
2.	Sözcükte Anlam	Boşluk Doldurma	Değerlendirme	706	1
3.	Sözcükte Anlam	Boşluk Doldurma	Değerlendirme	345	0
4.	Sözcükte Anlam	Boşluk Doldurma	Değerlendirme	765	2
5.	Aynı Konuları Ele Alan Atasözleri	Test	Değerlendirme	60	0
6.	Eş Sesli Kelimeler	Test	Değerlendirme	1533	6
7.	Sözcükte Anlam	Test	Değerlendirme	934	3
8.	Sözcükte Anlam Tarama Test	Test	Değerlendirme	518	1
9.	Zıt Anımlı Sözcükler	Test	Değerlendirme	107	0
10.	5.Sınıf Sözcükte Yapı Genel Tekrar Testi	Test	Değerlendirme	3799	31
11.	6.Sınıf Genel Tekrar Testi	Test	Değerlendirme	2849	23
12.	Yapım Ekleri (Sözcük İnceleme)	Doğru Yanlış	Değerlendirme	247	1

Tablo 12 incelendiğinde, EBA doküman modülündeki sözcük öğretimi ile ilgili dokümanlardan 12'sinin ölçme ve değerlendirmeye yönelik hazırlandığı görülmektedir. Bu dokümanların sözcük öğretimi sürecinde, ders içinde ya da sonunda kullanılacak ölçme araçlarını içerdiği anlaşılmaktadır. Sözcük öğretimine yönelik bu dokümanlardan 7'si test türünde, 4'ü ise boşluk doldurma ve 1 doğru yanlış (Var Yok) şeklinde sorular içermektedir. Konu itibarıyla dokümanların 8'i sözcük anlam, 1'i atasözü ve 3'si sözcükte yapı konusuna yönelik ölçme değerlendirme aracı olarak değerlendirilebilir. Sözcük öğretiminde ölçme ve değerlendirme amacıyla kullanılacak bu dokümanlardan en fazla sözcükte yapı konusuna yönelik olan izlenmiştir. Nitekim 5. sınıflara yönelik sözcükte yapı genel tekrar testi f=3799 kez, 6.sınıflar tekrar testi ise 2849 kez izlenmiştir. Bu dokümanların beğenilme oranı da yüksektir. Bu bulgu, kullanıcıların sözcük öğretimi sürecinde daha çok sözcük yapısına yönelik ölçme araçlarına ihtiyaç duyduklarına yorulabilir.

Sonuç ve Tartışma

Öğrencilerin söz varlığını zenginleştirirken günlük yaşamdaki ihtiyaç ve kullanımdan hareket edilmeli ve yeni sözcükler günlük yaşama uygun farklı bağlamlarda sunulmalıdır. Ayrıca sözcüklerin anlam ve yapı ilişkileri de birlikte öğretilmelidir. Bu hedefe ulaşabilmek için sözcük öğretimi sürecinde öğrencinin birden çok duyusunu hareket geçirebilecek, uygulama imkânı sunacak ve eğlenceli yöntem ve araçlara başvurulmalıdır.

Dolayısıyla sözcük öğretiminde, öğrencileri aktif kılacak ve öğrenmelerini sınıf dışına taşıyarak kalıcılığı artıracak yöntem ve materyallerin kullanılması gereklidir. Bu gerekçelerle, Eğitim Bilişim Ağı'ndaki sözcük öğretimi ile ilgili içeriklerin tespit edilmesi ve değerlendirilmesinin amaçlandığı araştırmada şu sonuçlara ulaşılmıştır:

Eğitim Bilişim Ağı'nda ortaokul Türkçe dersi ile etiketlenmiş 2580 içeriğin olduğu ve bunlardan 220'sinin yani %8,53'ünün sözcük öğretimi ile ilgili olduğu tespit edilmiştir. İçerik türüne göre sözcük öğretimi ile ilgili 141 dokümanın, 47 görselin, 25 videonun, 4 infovideonun ve 3 infografiğin portal üzerinden kullanılabilirdiği görülmüştür. Sözcük öğretimine yönelik içeriğin Türkçe dersi ile ilgili diğer içeriklere oranı incelendiğinde; dokümanların sadece %7,31'inin, görsellerin %12,60'mın, videoların %10,41'inin, infovideoların %20'sinin ve infografiklerin %17,65'inin sözcük öğretimine yönelik hazırlandığı belirlenmiştir. Bu tespit, Türkçe dersi ile ilgili içeriklerin çok az bir kısmının sözcük öğretimine yönelik olduğunu ortaya koymaktadır. Dil becerilerinin hepsi için önemli olan sözcük öğretimi konusuna dair içeriklerin sınırlı olması, portaldaki içeriklerin öğretim amaçlarının dışında olması ve dağılımına dair eksikliklerle açıklanabilir. Maden ve Önal'ın (2018) EBA'daki Türkçe dersi içerikleri ile ilgili çalışmalarında da, portala yüklenmiş birçok içeriğin öğretim hedeflerinden uzak ve gelişigüzel olduğu sonucuna ulaşılmış, eğitim portalının daha etkili kullanılabilmesi için içeriklerin kontrol edilmesi ve dengeli biçimde dağılımının sağlanması önerilmiştir. Bunlara ek olarak, Lüle Mert'in (2013) ders kitaplarındaki etkinliklerle ilgili incelemesinde, sözcük öğretimine yönelik etkinliklerin yeterli olmadığı belirlenmiştir. EBA üzerinde de aynı şekilde sınırlı sayıda içeriğin yer alması sözcük öğretimi konusuna yeterince önem verilmediği şeklinde yorumlanabilir. Bu sonuçlar, araştırmada ulaşılan sonuçları desteklemektedir.

EBA video modülündeki sözcük öğretimi ile ilgili videolar çoğunlukla ders anlatımlarından oluşmaktadır. Ders anlatımı dışında 7 canlandırma ve 1 animasyon içeriği bulunmaktadır. Bununla birlikte, sözcük öğretimine yönelik videoların sözcükte anlam konusunu daha çok işlediği ve en çok izlenen içeriklerin de bunlar olduğu tespit edilmiştir. Sözcükte anlam konusu ile birlikte, atasözü ve deyimlerle ilgili 2, özdeyiş ve tekerleme ile ilgili 1'er video da kullanılabilir. Nitekim *Sözcükte Anlam* başlıklı ders anlatım videosunun 33380 kez, Atasözü ve Deyimler videosunun ise 19453 kez izlendiği anlaşılmaktadır. Videolar arasında beğenilmeyen bir içeriğin olmaması, ayrıca videoların beğenilmesinin izlenme durumuna bağlı olması da dikkat çekmektedir. Ateş, Çerçi ve Derman'ın (2015) EBA üzerindeki videoların izlenme oranlarının düşüklüğüne dair tespit ile araştırma sonuçları örtüşmemektedir. Bu durum sözcük öğretimi konusunda EBA videolarının tercih edilme oranının farklılığı ile açıklanabilir. Bulgulara göre, sözcük öğretimine yönelik hazırlanan videoların özellikle gerçek, eş, zıt, mecaz, terim, yan, somut, soyut anlam konularına yönelik olması, bu konuların hem ders sürecinde hem de ulusal geçiş sınavlarında önemli yer tuttuğuna işaret etmektedir. Sözcük öğretimi ile ilgili videoların birden fazla kez izlenmiş olması, bu içeriklerin ihtiyaçlar doğrultusunda hazırlandığını ve fayda sağlayabileceğine işaret etmektedir.

EBA'daki yeni içerik türlerinden olan infovideolar arasında Türkçe etiketli 17 içeriğin olduğu bunlardan 3'ünün yabancı sözcük kullanmamaya dair mesajlar içerdiği dolayısıyla sözcük öğretimi ilişkili olduğu tespit edilmiştir. Kullanıcılar tarafından en çok izlenen infovideo *Türkçenin Gücü* adlı içeriktir. Bu içerik 3935 kez izlenmiş ve 74 kez de beğenilmiştir. Diğer 2 infovideo ise, Türkçe sevgisi ve bilinci kazandırma ile yabancı sözcüklerine yarattığı dil yozlaşmasının önüne geçme amacıyla hazırlanmıştır. 3 infovideoda dil bilincini geliştirmeye hizmet etmekte iken, diğerlerine göre daha genel bir bakış açısı taşıyan ve Türkçe ile diğer dünya dillerini karşılaştırarak bu amaca hizmet eden infovideoya daha çok başvurulması önemli görülmektedir.

EBA görsel modülündeki sözcük öğretimi ile içeriğin hepsi, öğretim sürecinde geliştirilen ve kullanılan materyallerin görüntülerini, ayrıca yapılan etkinliklerden kesitleri içermektedir. Sözcük öğretimi ile ilgili görsellerin en çok eş ve zıt anlam konularına yönelik olduğu, bunların dışında eş seslilik, gerçek, mecaz ve terim anlam ile ilgili de görsellerin portal üzerinden paylaşıldığı belirlenmiştir. Bunlarla birlikte 7 görselde öğrencilere yeni sözcükler öğretmek, 3 farklı görselde de öğrencilere atasözleri kavratmak amaçlanmıştır. Sözcük öğretimi ile ilgili görsellerden en fazla zıt anlam ($f=360$) ve eş anlam ($f=261$) konusuna yönelik içerikler izlenmiştir. Söz konusu görsellerin hepsinin izlendiği, fakat düşük izlenme oranına sahip olanların bulunduğu da görülmüştür. Bu görsellerin yakın zamanda portala yüklenmiş olabileceği ve konu itibarıyla benzer birçok içeriğin olması izlenme oranını etkilemiş olabilir. Sözcük öğretimi ile ilgili görsellerin hepsinin izlenmiş olması, portala yüklenmiş içeriklerin faydalı ve ihtiyaca cevap verebildiğini göstermektedir. Aynı şekilde, Tüysüz ve Çümen (2016), EBA'daki içeriklerin derse, sınava hazırlık sürecinde, konu tekrarında ve diğer araştırma ödevlerinde öğrencilere faydalı olduğunu vurgulamaktadır. Sözcük öğretimi ya da söz varlığını zenginleştirme çalışmalarına dair etkinlik ve materyallerin görüntülerini içeren görsellerden bazılarının kullanıcılar tarafından derslerde kullanılabilirliği, bazılarının ise doğrudan kullanılmayacağı ancak örnek alınabileceği ve öğrencilere gösterilebilecek unsurlar barındığı söylenebilir.

EBA'daki diğer bir yeni içerik türü olan infografikler arasında, Türkçe dersi ile ilgili 20 infografiğin olduğu ve bunlardan 4'ünün sözcük öğretimine yönelik hazırlandığı tespit edilmiştir. Aynı adı taşıyan bu infografiklerden birincisi gerçek, mecaz ve terim anlam, ikincisi gerçek anlam, üçüncüsü mecaz anlam ve dördüncü infografik ise terim anlam için hazırlanmıştır. Sözcük öğretimi ile ilgili infografiklerden en çok izlenen ve beğenileni terim anlam ile ilgili olandır ve 2186 kez izlenmiş, 145 kez de beğenilmiştir. İnfografikler içerisinde en çok terim anlamla ilgili olan materyalin kullanılmış olması dikkat çekicidir. İfovideo ve infografikler sözcükleri görsel ve işitsel unsurlarla birlikte sunarak zengin bir öğrenme imkânı sunmaktadır. Alanyazındaki birçok çalışmada, duyu organlarını harekete geçiren çoklu öğrenme ortamlarının başarıyı artırdığı ortaya konulmuştur (Raupers, 2000; Mayer, 2009; Tsou, Wang ve Tzeng, 2004; Aslan, Maden ve Durukan, 2010). Sözcük öğretimi ile ilgili infovideo ve içeriklerin izlenme oranları bu araştırmaları desteklemekte, ancak EBA'daki bu içeriklerin sınırlı sayıda oluşu alan yazını desteklememektedir.

EBA doküman modülünde, ortaokul Türkçe dersi için etiketlenmiş içeriklerden 141'inin sözcük öğretimi ile ilgili olduğu tespit edilmiştir. Ayrıca, Türkçe dersi ile etiklendiği hâlde ders içeriği ile ilgili olmayan birçok dokümanın olması da portala içerik yükleme konusunda etkili bir politika ve kontrol mekanizmasına ihtiyaç olduğunu göstermektedir. İskender (2016) de EBA içeriklerinin sınıf seviyesine uygunluk açısından eksiklikler taşıdığını tespit etmiştir. Dokümanlar içerisinde Türkçe etiketi taşıdığı hâlde derse yönelik olmayan içeriklerin varlığını bu sonucu desteklemektedir.

Sözcüğün anlam özelliklerini işleyen 57 farklı dokümanın olduğu ve bunların en fazla eş anlam ($f=16$), ardından zıt anlam ve eş seslilik konularını işlediği görülmüştür. Bunların dışında gerçek, mecaz, yan, terim, genel, özel, somut ve soyut anlam özelliklerini içeren dokümanların da yer aldığı tespit edilmiştir. Çalışma kâğıdı türündeki 53 dokümanın içerisinde kitap görüntülerinin yanında bulmaca, grafik, sözlük ve pano gibi öğretim materyallerinin olması da dikkat çekmektedir. Dokümanlar arasında en çok gerçek, yan ve mecaz anlam konusuna dair sunu izlenmiştir. Yine somut, soyut, genel, özel, gerçek anlam ve eş seslilik konulu dokümanlarda yüksek izlenme oranına sahiptir. Bunun yanında, dokümanlara dair kullanıcıların beğenme durumları da izlenme oranları ile aynı doğrultudadır. Fakat genel olarak dokümanlarda beğenilme oranının düşük olması dikkat çekmektedir. Zira birçoğu hiç beğenilmemiştir. Bu durum dokümanların içerik özelliklerinden kaynaklı eksikliklere, daha önce belirtildiği üzere seçilme ve kontrol konusundaki boşluklardan kaynaklı olabilir. Nitekim Türkçe etiketli olmasına karşın birçok dokümanın dersle doğrudan ilgili olmaması da bunun bir kanıtıdır. Anılan ve Genç Ersoy'un (2014) öğretmenlerin sözcük öğretimi materyallerini doğru ve yerinde kullanmadıklarına dair tespitleri bu sonuçları desteklemektedir.

EBA'daki ortaokul Türkçe dersi ile ilgili dokümanların 35'inin söz öbeklerine yönelik olduğu tespit edilmiştir. Bu dokümanların en fazla deyim ($f=16$) konusunu işlediği, daha sonra atasözü ile atasözü ve deyim konusunu birlikte işleyen içeriklerin geldiği görülmüştür. Okur ve Dağtaş'ın (2014) ortaokul düzeyi kelime öğretimi çalışmalarını incelendiği araştırmada da, en çok deyim konusu ile ilgili çalışma yapıldığı tespit edilmiştir. Bunun yanında ikilemelerle ilgili 2, tekerlemelerle ilgili 1 ve yansıma sözcüklerle ilgili de 1 dokümanın portala yüklenmiş olduğu belirlenmiştir. Söz öbekleri ile ilgili dokümanlar arasında en fazla izleneni atasözleri ile ilgili sunu türündeki içeriktir. Beğenilme açısından atasözü ve deyimlerle ilgili dokümanların öne çıkması bu yönde hazırlanan dokümanların kullanıcıların ihtiyaçlarına cevap verdiği göstermektedir. Söz öbekleri ile ilgili dokümanların çoğunun çalışma kâğıdı türünde olduğu ve bunlar içerisinde oyun, resim ve karikatür özellikli içeriklere yer verilmesi, öğrencilerin öğrenme sürecinde ilgisini çekebilecek ve soyut konuları somutlaştırmaların yardımcı olunabileceğini göstermektedir. Aynı şekilde Gürdal ve Aslan (2011) da, öğretilecek sözcükleri oyun, bulmaca, bilmece gibi farklı etkinliklerle sunulmasının kalıcılığı artıracağını savunmaktadır.

İncelenen dokümanlardan 5'inin doğrudan öğrencilere anlamını bilmedikleri ve yeni sözcükleri öğretmek amacıyla hazırlandığı tespit edilmiştir. Söz konusu dokümanların hepsi çalışma kâğıdı özelliklidir. Söz varlığı ile ilgili dokümanlarda oyunların yer alması,

ayrıca 1 dokümanın da sözlük kullanmaya yönelik olması dikkat çekicidir. Zira sözlük hem dilin etkili kullanımı için hem de sözcük öğrenme için çok bir kaynaktır ve bu kaynağın kullanımı okul döneminde kazandırılması ve alışkanlığa dönüştürülmesi gereken bir beceridir. Diğer dokümanlarda sözcük hazinesine katkıda bulunabilmektedir. Fakat öğrencilere yeni ve anlamını bilmedikleri sözcükleri daha etkili ve kalıcı öğretme adına elektronik ortamda kullanılacak dokümanların sayısının artırılmasında fayda vardır.

Sözcük öğretimi ile ilgili dokümanlardan 14'ünün sözcüğün anlam özelliklerine ilişkin konu anlatımı içerdiği belirlenmiştir. Konu anlatımı dokümanlarından 9' u çalışma kâğıdı, 5'i ise sunu türündedir. Söz konusu dokümanların yüksek oranda izlenmesi, bu konuda kural ve açıklamalara yönelik materyallere ihtiyaç olduğunu göstermektedir.

İncelenen dokümanlardan 18'inin sözcükte yapı konusuna yönelik hazırlandığı tespit edilmiştir. Bu dokümanlardan 2'si dışındaki tüm içerikler çalışma kâğıdıdır. Ayrıca 3 doküman konu anlatımı içermekte, diğer 15'i ise alıştırma ve örneklendirmeye yöneliktir. Sözcük yapısı ile ilgili dokümanlardan en fazla çekim ve yapım konusu ile ilgili çalışma kâğıdı izlenmiştir. Bunu yine yapım ve çekim ekleri ile ilgili olan ve kök ve ek konusunu işleyen çalışma kâğıtları izlemektedir. Dokümanların beğenilme durumları da izlenme oranlarına göre artmaktadır. Yapım ve çekim ekleri konusuna yönelik dokümanların diğerlerinden ayrıldığı, bu içeriklere daha çok başvurulduğu anlaşılmaktadır.

İncelenen dokümanlardan 12'si ölçme ve değerlendirmeye yönelik hazırlanmıştır. Sözcük öğretimine yönelik bu dokümanlardan 7'si test türünde, 4'ü boşluk doldurmalı ve 1'i ise doğru yanlış (Var Yok) şeklinde sorular içermektedir. Dokümanların 8'i sözcük anlam, 1'i atasözü ve 3'si sözcükte yapı konusuna yönelik ölçme değerlendirme aracı olarak değerlendirilebilir. Ölçme ve değerlendirmeye yönelik dokümanlardan en çok sözcükte yapı konusuna yönelik içerikler izlenmiştir. Dolayısıyla en çok sözcükte yapı konusuna dair ölçme ve değerlendirme içeriklerinden yararlanılmıştır. Bu sonuç, sözcükte yapı konusunun kullanıcılar tarafından ulusal seçme sınavlarındaki konu dağılımından ve soyut kurallara dayandığından daha fazla önemsendiğini göstermektedir.

Sonuç olarak, Eğitim Bilişim Ağı üzerinden sözcük öğretimine yönelik doküman, video, görsel, infovideo ve infografik türlerinde içeriğin kullanılabilirliği, ancak bu içeriklerin ortaokul Türkçe dersi ile içeriklerin sadece %8,53'üne karşılık geldiği belirlenmiştir. Bununla birlikte sözcük öğretimi ile ilgili daha çok doküman türünde içeriğin portala yüklendiği ve kullanıldığı da söylenebilir. Diğer içerik türlerinde de sözcük öğretiminin farklı konularına yönelik materyallerin olduğu belirlenmiştir. Ayrıca, sözcük öğretimi ile ilgili içerikler arasında izlenmeyen bir materyal de bulunmamaktadır. Bu durum, EBA'nın sözcük öğretimi konusunda başvuru bir öğrenme ortamı olduğunu ve portala yüklenecek içeriklere daha fazla özen gösterilmesi gerektiğini göstermektedir.

Araştırma sonuçlarından hareketle; EBA eğitim portalına yüklenecek sözcük öğretimi ile ilgili içeriklerin hazırlanmasında; öğretim materyali geliştirme ilkelerine, Türkçe dersi öğretim programının belirlediği kazanımlara ve kullanıcı yorumlarına uyulması; söz varlığını zenginleştirmeye yönelik harita ve kavram ağı içeren materyallerin de portala yüklenmesi; sözcük öğretimi ile ilgili kullanıcıların yükleyeceği içeriklerin belirli

bir düzen ve konu dizini ile kaydedilmesi ve arama esnasında ulaşımın kolaylaştırılması önerilebilir.

Kaynakça

- Ağca, H. (1999). *Yazılı anlatım*. Ankara: Gündüz Yay.
- Akarsu, B. (1998). *Wilhelm Von Humbold'da dil-kültür bağlantısı*. İstanbul: İnkılap Kitabevi.
- Anılan, H. ve Genç Ersoy, B. (2014). Türkçe dersinde gerçekleştirilen sözcük öğretimine ilişkin sınıf öğretmenlerinin görüşleri. *Pegem Eğitim ve Öğretim Dergisi*, 4(3), 83-104.
- Aslan, A., Maden, S. ve Durukan, E. (2010). Çoklu ortam aktiviteleriyle metin öğretimine bir model (Fabl örneği). *The Journal of International Social Research*, 3(10), 67-76.
- Ateş, M., Çerçi, A. ve Derman, S. (2015). Eğitim Bilişim Ağında yer alan Türkçe dersi videoları üzerine bir inceleme. *Sakarya University Journal of Education*, 5(3), 105-117.
- Baturay, M. H., Yıldırım, İ.S. ve Daloğlu, A. (2007). Web-tabanlı kelime öğretimi ve tekrar modeli. *Politeknik Dergisi*, 10(3), 241-245.
- Budak, Y. (2000). Sözcük öğretimi ve sözcüğün işlevi. *Dil Dergisi*, 92, 19-26.
- Calp, M. (2010). *Özel eğitim alanı olarak Türkçe öğretimi*. Ankara: Nobel Yayın Dağıtım.
- Gürdal, A. ve Arslan, M. (2011). Oyun ve bulmaca etkinlikleriyle yabancılara Türkçe kelime öğretim yöntemi. *1. International Conference on Foreign Language Teaching and Applied Linguistics*. Sarajevo, May 5-7 2011.
- Ekiz, D. (2009). *Bilimsel araştırma yöntemleri*. Ankara: Anı Yay.
- Elektronik Bilişim Ağı (EBA) (2017). *EBA hakkında*. <http://www.eba.gov.tr/hakkimizda> adresinden 23.02.2018 tarihinde alınmıştır.
- İskender, H. (2016). Eğitim Bilişim Ağı'nda bulunan 7. sınıf Türkçe dersi videolarının ilköğretim Türkçe dersi (6, 7, 8. sınıflar) öğretim programıyla uyumu. *Adıyaman Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 8(24), 1043-1068.
- Kaplan, M. (1996). *Kültür ve dil*. İstanbul: Dergâh Yayınları.
- Karatay, H. (2007). Kelime öğretimi. *Gazi Üniversitesi Gazi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 27(1), 141-153.
- Koçkaya, G. Y. (2014). *İlköğretim ikinci kademe öğrencilerine klasik yöntemlerle verilmeye çalışılan kelime öğretimi*. Yayınlanmamış yüksek lisans tezi. Ankara: Gazi Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü.

- Korkmaz, Z. (2010). *Gramer terimleri sözlüğü*. 4.Baskı. Ankara: TDK Yayınları.
- Lüle Mert, E. (2013). İlköğretim Türkçe programı ile Türkçe çalışma kitaplarındaki kazanım ve etkinliklerin sözcük öğretimi açısından değerlendirilmesi. *Dil ve Edebiyat Eğitimi Dergisi*, 2(5), 13-31.
- Maden, S. ve Önal, A. (2018). Elektronik Bilişim Ağı (EBA)'ndaki ortaokul Türkçe dersi içeriklerinin kullanımı üzerine bir araştırma. *Dil Eğitimi ve Araştırmaları Dergisi* 4(2); 101-121.
- Mayer, R. E. (2009). *Multimedia learning (Second edition)*. Cambridge, MA: Cambridge University Press.
- Merriam, S. (1998). *Qualitative research and case study applications in education. Revised and expanded from case study research in education*. USA: JB Printing.
- Millî Eğitim Bakanlığı (2018). *Türkçe dersi öğretim programı (İlkokul ve ortaokul 1, 2, 3, 4, 5, 6, 7 ve 8. sınıflar)*. Ankara: MEB Yayınları
- Okur, A. ve Dağtaş, A. (2014). Ortaokula yönelik kelime öğretimi çalışmaları. *Ana Dili Eğitimi Dergisi*, 2(4), 66-84.
- Raupers, P. M. (2000). Effects of accommodating learning- style preferences on long-term retention of technology training content. *National Forum of Special Education Journal*, 13(2), 23-26.
- Tsoua, W., Wang, W., & Tzeng, Y. (2004). Applying a multimedia storytelling website in foreign language learning. *Computers & Education*, 47(1), 17-28.
- Türk Dil Kurumu (2011). *Türkçe sözlük*. Ankara: TDK Yayınları.
- Tüysüz, C. ve Çümen, V. (2016). EBA ders web sitesine ilişkin ortaokul öğrencilerinin görüşleri. *Uşak Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 9(27), 278-296.
- Yalçın, S. K. ve Özek, F. (2006). Söz varlığının temel dil becerilerinin ve akademik disiplinlerin kazanımına olan etkileri. *Millî Eğitim*, 171, 130-139.
- Yıldız, C. ve Okur, A. (2010). İlköğretim okullarındaki okuma etkinliklerinde göz ardı edilen bir konu: Sözcük öğretimi. *Türklük Bilimi Araştırmaları*, 27, 753-773.